

Çocuklar için Zihin Kuram? Test Bataryas? (ÇZKTB) (4-5 ya?)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuklar için Zihin Kuram? Test Bataryas? (ÇZKTB) (4-5 ya?)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18969>

Özet

Çocuklar için Zihin Kuramı Test Bataryası (ÇZKTB), özellikle 4 ila 5 ya? arasındaki Türk çocukların Zihin Kuramı (ToM) becerilerini sistematik olarak de?erlendirmek amacıyla uyarlanmış bir psikolojik ölçektir. Bu batarya, çocukların bakalarından inançlar, arzular ve niyetlerini anlama yeteneğini ölçer. Ölçeğin uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çallmaları Merve Altınta? tarafından 2014 yılında Haliç Üniversitesi'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında yürütülmüştür.

Çallma, orijinal testin Türk kültürüne adaptasyonunu sağlam ve psikometrik özelliklerinin yüksek düzeyde olduğunu kanıtlamıştır. Özellikle faktör analizi sonuçları ve yüksek iç tutarlılık (Cronbach Alpha) de?erleri, bataryanın 4-5 ya? grubu Türk çocuklarında kullanma uygunluğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Zihin Kuramı, ÇZKTB, 4-5 ya? çocuk, Psikometri, Gelişim Psikolojisi, Geçerlik, Güvenirlik, Uyarlama, Sosyal Biliş.

Yazarlar

Merve Altınta?.

Amaç

Çocuklar için Zihin Kuramı Test Bataryası'nın temel amacı, özgün yapısını koruyarak 4-5 ya? grubundaki Türk çocukların Zihin Kuramı yeteneklerini kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir biçimde ölçmektir. Bu uyarlama çallması, Türkiye'deki gelişimsel araştırmalara ve klinik uygulamalara sağlam bir ölçüm aracı kazandırmayı hedeflemiştir.

Ölçek, uluslararası alanda kullanılan geçerli bir aracı Türkçeye kazandırarak, Türk çocukların Zihin Kuramı gelişim düzeylerinin karşılaştırmalı çallmalarda incelenmesine olanak tanımaktadır.

Yapı (Construct)

Ölçek, sosyal bilişin kritik bir bileşeni olan Zihin Kuramı (Theory of Mind) yapısını ölçmektedir. Zihin Kuramı, bireyin kendisinin ve bakalarından zihinsel durumlarını (inançlar, niyetler, arzular, duygular) anlama ve bu zihinsel durumların davranışları nasıl etkileyeceğini tahmin etme yeteneğini ifade eder.

ÇZKTB, özellikle erken çocukluk döneminde belirginleşen inanç görevleri, görünüş-gerçeklik ayrımı ve niyet anlama gibi karmaşık bilişsel becerileri ölçmeye odaklanmıştır.

Geçerlik

Bataryanın yapı geçerliliği, bilimsel yöntemlerle titizlikle incelenmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda elde edilen toplam varyans açıklama oranı **%62,595** olarak belirlenmiştir. Bu yüksek oran, ölçeğin yapı geçerliliğinin güçlü olduğunu ve bataryanın teorik olarak ölçmeyi amaçladığı zihinsel yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Elde edilen bu sonuç, ÇZKTB'nin Türk örneğinde orijinal ölçeğin teorik yapıyı koruduğunu ve ölçtüğü yapıyı geçerli olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

ÇZKTB'nin iç tutarlılık güvenilirliği, orijinal testin iki farklı uygulamasında hesaplanan Cronbach Alpha değerleri ile kanıtlanmıştır. Testin ilk uygulamasında Cronbach Alpha değeri **0,91** ve ikinci uygulamasında ise **0,94** olarak bulunmuştur.

Bu değerler, psikometrik standartlara göre mükemmel düzeyde iç tutarlılığa işaret etmektedir. Maddeler arası uyumun bu denli yüksek olması, batarya içerisindeki maddelerin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve ölçüm hatasının düşük olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal bütünlüğünü doğrulamak amacıyla açıklayıcı faktör analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu analiz, batarya maddelerinin ölçülmek istenen temel psikolojik yapıyla ne kadar uyumlu olduğunu belirlemeyi amaçlanmıştır.

Analiz sonucunda, toplam varyansın **%62,595**'inin açıklanması, bataryanın yapısal olarak sağlam olduğunu ve ölçtüğü Zihin Kuramı yapısını tekil veya güçlü bir birincil faktör etrafında toplandığını desteklemektedir.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Uyarılma

Format: Batarya (Görsel ve sözel materyaller içeren, bireysel olarak uygulanan performans testi)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar

Ya? Grubu: 4-5 ya?

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan tipik geli?im gösteren 4 ve 5 ya? aral???ndaki çocuklar üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Bireysel uygulama gerektiren, farklı Zihin Kuramı bile?enlerini (yan?? inanç, niyet, görünü?-gerçeklik ayr?m? vb.) ölçen alt testlerden olu?an bir bataryad?r. Derecelendirme bilgisi kaynakta detayl? olarak sunulmam??t?r ancak performans bazl? puanlama beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Merve Alt?nta?, Haliç Üniversitesi, Cronbach Alpha, Faktör Analizi, Sosyal Bili?, Psikolojik Ölçüm, Yüksek Lisans Tezi, Erken Çocukluk.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: mervealtintas@baskent.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek uyarlama çal??mas? **2014** y?l?nda Yüksek Lisans Tezi kapsam?nda tamamlanm??t?r. Kullan?m ve izinler için sorumlu yazar Merve Alt?nta? ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Testin orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [cocuklar-icin-zihin-kurami-test-bataryasi-cizktb-4-5-yas-toad.pdf](https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/cocuklar-icin-zihin-kurami-test-bataryasi-cizktb-4-5-yas-toad.pdf)

Referanslar

Alt?nta?, M. (2014). Çocuklar için Zihin Kuramı Test Bataryası'nın 4-5 ya? Türk çocuklarına uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? (Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

Tez Merkezi Detayl? Ba?lant?: tez.yok.gov.tr

Çocuklar için Zihin Kuramı Test Bataryası (ÇZKTB) (4-5 ya?) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde

değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta detaylı olarak sunulmamıştır. Maddeler, bataryanın uygulama kılavuzunda ve kaynak tez çalışmasında (Altıntaş, 2014) bulunmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM